

STRAFBARE DEELNEMING

Docent   Mr W. Römelingh
Datum   Vrijdag 30 oktober 2020
Plaats   Hotel Casa Amsterdam
Uren   2 Uren (= 2 Punten) PO Juridisch

Cursus voor advocaten over deelnemingsvormen. Aandacht voor recente rechtspraak en klassiekers, zoals de Wormerveerse Brandstichting, het Dui-venbloed-arrest en de Rijswijkse Stoeptegel.

STRAFBARE DEELNEMING

Tekenen bij aankomst

Tekenen bij vertrek

Graag telefoon stil

Ja, vragen over corona zijn gesteld

Borrel ondanks corona?

Tot 20.00 uur!

www.romelingh.com/sheets/sheets-0239.pdf

STRAFBARE DEELNEMING

Drie standaardarresten

Aangehaalde rechtspraak

Opstelling verdachte

Recente rechtspraak medeplegen

Recente rechtspraak medeplichtigheid

Dubbel opzet

Functioneel daderschap

Sociaal daderschap

Zeven standaardverweren

Hoe zat het ook alweer met...

STRAFBARE DEELNEMING

Mr J. de Hullu

**MATERIEEL
STRAFRECHT**

Zevende druk

*Over algemene leerstukken
van strafrechtelijke aansprakelijkheid*

DRIE STANDAARDARRESTEN

[ECLI:NL:HR:2014:3474](#)

Overzichtsarrest medeplegen of medeplichtigheid

Haarlem, 22 juli 2008

Bankje monument bij De Dreef
Telefoon, portemonnee en horloge

Wij reden rondjes om iemand te beroven
Twee balletjes pistolen uit Turkije meegenomen

DRIE STANDAARDARRESTEN

Gerechtshof: medeplegen

Nauwe en bewuste samenwerking

Wist van plan

Heeft pistolen verschaft

Bleef op vijf meter afstand staan

Medeverdachten niet weerhouden

Slachtoffers niet gewaarschuwd

Geen grotere afstand genomen

200 uur voor medeplegen

DRIE STANDAARDARRESTEN

Moeilijke vraag wanneer samenwerking zo nauw en bewust is geweest, dat van medeplegen mag worden gesproken

Vraag laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt beoordeling van concrete omstandigheden geval

Geen algemene regels, wel aandachtspunten

Volgt vernietiging en terugverwijzing

DRIE STANDAARDARRESTEN

[ECLI:NL:HR:2015:718](#)

Onberekenbare oom

Sint Servaasweg te Eindhoven op 15 mei 2013

Zit in auto op vriendin te wachten

Schoudertas op vloer aan bijrijderszijde

Plots stopte Seat Leon met daarin twee neven

Alle Polen zijn geïnstrueerd om jullie te slopen

Getuige filmt gebeuren

DRIE STANDAARDARRESTEN

Gerechtshof: medeplegen

Aan verdediging kan worden toegegeven

Geen vooraf gemaakte afspraak

Geen bijdrage in vorm van bedreiging

Geen feitelijke bijdrage aan wegneming

Echter, verdachte moet hebben gezien dat geld werd weggenomen, rolde toen zijn riem op en dat was niet uit zelfverdediging

Acht weken voor medeplegen

DRIE STANDAARDARRESTEN

Moeilijke vraag wanneer samenwerking zo nauw en bewust is geweest, dat van medeplegen mag worden gesproken

Vraag laat zich niet in algemene zin beantwoorden, maar vergt beoordeling van concrete omstandigheden geval

Geen algemene regels, wel aandachtspunten

Volgt verwerping cassatieberoep

DRIE STANDAARDARRESTEN

[ECLI:NL:HR:2016:1316](#)

Bankroof Arent Janszoon Ernststraat

Amsterdam, 20 november 2003

Rode motor met iets wits

Stagiaire kas- en baliewerkzaamheden

Rode plastic tas van merk Dirk van den Broek

Vreemd dat internnummer werd gebeld

Dit bellen gebeurt laatste tijd vaker

DRIE STANDAARDARRESTEN

Gerechtshof: medeplegen

Nu verdachte herhaaldelijk contact heeft gehad met mobiel [stagiaire] en internnummer, waarna [stagiaire] kas met code heeft geopend, is sprake van nauwe en bewuste samenwerking

Twee jaren voor medeplegen

Volgt verwerving cassatieberoep

DRIE STANDAARDARRESTEN

Voldoende nauwe en bewuste samenwerking met ander of anderen

Accent ligt op samenwerking en minder op wie welke feitelijke handelingen heeft verricht

Kwalificatie medeplegen is slechts gerechtvaardigd als bijdrage van voldoende gewicht is

Kwalificatie medeplegen moet worden onderscheiden van kwalificatie medeplichtigheid

DRIE STANDAARDARRESTEN

Medeplegen vaak strafverzwarend en medeplichtigheid vaak strafverlichtend

Verwilt bij medeplegen concentreert zich op gewicht intellectuele en/of materiële bijdrage

Voldoende significante en/of wezenlijke bijdrage, die niet gewelddadig hoeft te zijn

Verwilt bij medeplichtigheid ziet op bevorderen dan wel vergemakkelijken

DRIE STANDAARDARRESTEN

Bij gedragingen die met medeplichtigheid in verband worden gebracht, moet rechter kwalificatie medeplegen nauwkeurig motiveren

Bij oordeel dat sprake is van voor medeplegen vereiste nauwe en bewuste samenwerking kan rechter rekening houden met...

...intensiteit samenwerking, taakverdeling, rol voorbereiding, uitvoering of afhandeling en...

DRIE STANDAARDARRESTEN

...rol verdachte, aanwezigheid op belangrijke momenten en niet terugtrekken op geëigend tijdstip

Aan louter aanwezig zijn en niet distantiëren komt geen grote betekenis toe

Rol medepleger bestaat in regel uit gezamenlijke uitvoering feit

Geen rol in uitvoering moet worden gecompenseerd (in bijvoorbeeld grote rol in voorbereiding)

DRIE STANDAARDARRESTEN

Gebruik van aan andere deelnemingsvormen ontleende begrippen in tenlastelegging kan bewijsvoering compliceren en verdient geen aanbeveling

Ontbreken precieze afgrenzing tussen medeplegen en medeplichtigheid brengt mee dat Openbaar Ministerie rechter keuze moet bieden

Ingeval keuze niet wordt geboden en medeplegen niet kan worden bewezen moet rechter vrijspreken zelfs ingeval van medeplichtigheid

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2011:BP6581](#)

Growshop te Waalwijk

Voldoende nauwe en bewuste samenwerking met ander of anderen

Twee werknemers

Doorzoeking op 1 juni 2006

In growshop 22 planten aangetroffen

Getuigen verklaren over verkopen planten, waaronder keer door een van twee werknemers

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Uit bewijsvoering volgt niet dat verdachte zo nauw en bewust met ander heeft samengewerkt, dat sprake is van medeplegen van die gedragingen

Overweging dat verdachte verantwoordelijk is voor wat zich in zijn zaak afspeelt en zeggenschap heeft over werknemers zijn daarvoor niet toereikend

Volgt vernietiging en terugverwijzing

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2004:AO9905](#)

Pillen MDMA

Accent ligt op samenwerking en minder op wie welke feitelijke handelingen heeft verricht

Breda, Maastricht en Spanje

Verdachte verrichtte zelf geen uitvoeringshandelingen, maar speelde sturende rol bij bedenken, begeleiden en afhandelen

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Onder andere 11.400 pillen MDMA in geheime bergplaats auto laten verstoppen en die auto richting Spanje laten rijden

Verdachte heeft zo nauw en bewust samengewerkt, dat verdachte ook aansprakelijk is voor feitelijke handelingen die mededaders hebben verricht

Bewoording "tezamen en in vereniging met mededaders" is onnodig en minder gelukkig gekozen

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Doen plegen vereist straffeloosheid uitvoerder,
want anders kunnen vereisten uitlokkingsmiddelen
worden omzeild

De Hullu pagina 484

Postbode bezorgt dreigbrief

Uitgever van drukwerk (artikel 53 Sr)

Drukker van dat drukwerk (artikel 54 Sr)

Dienstverlener telecommunicatie (artikel 54a Sr)

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2013:132](#)

Revindiceren petje op 17 mei 2010

Winkelcentrum Oosterhof te Rotterdam

Verwijt bij medeplegen concentreert zich op gewicht intellectuele en/of materiële bijdrage

Vergelijking artikel 141 en 47 Sr voor gewicht

Voldoende significante en/of wezenlijke bijdrage, die niet gewelddadig hoeft te zijn

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Ik was samen met mijn vriendin
Ik kwam jongen tegen die ik ken als X
X pakte mij ineens beet en wurgde mij bijna

X had mijn pet op
Ik zei: "Ben je mij niet iets schuldig?"
Ik probeerde pet van zijn hoofd te trekken

Als aangever op grond ligt houdt X aangever vast,
terwijl andere jongens slaan en schoppen, wat rol
van gewicht is voor artikel 141 en 47 Sr

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2011:BO2629](#)

Taxirit naar Biddinghuizen

Verwijt bij medeplichtigheid ziet op bevorderen dan wel vergemakkelijken

Verdachte vervoert met taxibus zes jongens wetende dat jongens twee Walibis willen stelen

Zes jongens duwen met kracht, maar Walibis blijven liever in Biddinghuizen

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Gerechtshof ontslaat van rechtsvervolging daar artikel 48 Sr onderscheid maakt tussen:

- medeplichtigheid tot misdrijf ofwel hulp voorafgaand aan misdrijf
- medeplichtigheid bij misdrijf ofwel hulp gelijktijdig met misdrijf

Nu handelingen verdachte voorafgaand aan poging diefstal hebben plaatsgevonden leveren die geen behulpzaamheid bij misdrijf op

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Hoge Raad:

Onderscheid voorafgaand of gelijktijdig strookt niet met bedoeling om bevorderen dan wel vergemakkelijken misdrijf strafbaar te stellen

Zeker daar ervaring leert dat tijdstip gedraging pleger en gedraging medeplichtige in rechte niet altijd nauwkeurig kunnen worden vastgesteld

Verwijt is bevorderen dan wel vergemakkelijken

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2009:BK3356](#)

Leugenbank te Akkrum op 11 december 2006

Vlinderbom in dakgoot fysiopraktijk

Vlinderbom in kaartjesautomaat

Gaf me weer enorme kick

Verdachte heeft zich willens en wetens in situatie begeven waarvan hij wist of kon weten dat overlast en schade zou ontstaan

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Verdachte heeft ingestemd met en is aanwezig geweest bij vernielingen, waardoor verdachte als medepleger kan worden aangemerkt

70 uur voor medeplegen vernielingen

Volgt vernietiging en terugverwijzing

Aan louter aanwezig zijn en niet distantiëren komt geen grote betekenis toe

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2014:1307](#)

Draaiende motor

Brigadier Aad de Jonghof te Rotterdam
Ik zag Seat Leon staan van onbekende

Twee mannen rennen door achtertuin
Ik zag dat man achter in auto sprong

Auto reed meteen met hoge snelheid weg
Kennelijk zat bestuurder in auto te wachten

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Raadsman:

Op basis van bewijsmiddelen kan niet worden vastgesteld dat tussen verdachte in auto en medeverdachten die in woning zijn geweest sprake was van nauwe en bewuste samenwerking

Gerechtshof:

Verdachte heeft vlucht gefaciliteerd waarover afspraken moeten zijn gemaakt, gezien auto met draaiende motor klaarstond, wat zodanig significante bijdrage is dat sprake is van medeplegen

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Hoge Raad:

Bij gedragingen die met medeplichtigheid in verband worden gebracht, moet rechter kwalificatie medeplegen nauwkeurig motiveren

Volgt vernietiging en terugverwijzing

Omstandigheid dat voorafgaand afspraken zijn gemaakt klaarblijkelijk ontoereikend voor kwalificatie medeplegen van typisch geval medeplichtigheid

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2012:BW9972](#)

Snorder te Sint Maarten

Rol voornamelijk voorafgaand

8 augustus 2007 omstreeks 16.15 uur

Overval op juwelier door twee overvallers

Voorzien van semi-automatische wapens

Drie dagen later wordt overvaller doodgeschoten

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Gerechtshof: medeplegen

Met overvaller plan bedacht voor overval
Overvaller rondgereden bij voorbereiding
Overvaller voorzien van wapens
In bezit gekomen van deel buit

Hoge Raad: middel faalt

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2013:BZ6505](#)

Knipgeluiden uit paskamer

Rol voornamelijk na afloop

Vroom & Dreesmann te Utrecht

Ik weet beroepsmatig dat Litouwers gewoonte hebben om spoel alarmlabel door te knippen

Ik vroeg om autosleutels, die kreeg ik en toen was politie binnen minuut ter plaatse

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

Gerechtshof: medeplegen

Gelijktijdig optrekken

Zelfde modus operandi

Direct na instappen label verwijderen

Leveren nauwe en bewuste samenwerking op

Hoge Raad: vernietiging en terugverwijzing

AANGEHAALDE RECHTSPRAAK

[ECLI:NL:HR:2011:BP6581](#)

[ECLI:NL:HR:2012:BX5140](#)

[ECLI:NL:HR:2014:1593](#)

Primair: medeplegen

Subsidiar: medeplichtigheid

Ingeval keuze niet wordt geboden en medeplegen niet kan worden bewezen moet rechter vrijspreken zelfs ingeval van medeplichtigheid

OPSTELLING VERDACHTE

[ECLI:NL:HR:2017:3022](#)

Bedrijfsinbraak te Weesp

Op 17 maart 2015 om 01.15 uur

Voor ons op snelweg reed Opel Corsa

Bestuurder deed voorkomen afslag te nemen

Er werd zilverkleurig voorwerp uit raam gegooid

Bestuurder stopte (uit zichzelf)

Wij hebben vier personen uit laten stappen

Toen kwam melding bedrijfsinbraak binnen

OPSTELLING VERDACHTE

Toshiba Satellite van tandartspraktijk
Zakje torx schroeven in berm

Raadsvrouw:

Onvoldoende wettig bewijs voor medeplegen diefstal in vereniging door verdachte

Alle vier verdachte beroepen zich, althans verdachte beroept zich op zwijgrecht(?)

OPSTELLING VERDACHTE

Hoge Raad:

Voor oordeel over medeplegen kan van belang zijn dat verdachte geen aannemelijke verklaring heeft gegeven over betrokkenheid

Feit door verenigde personen, kort na feit aange-
troffen onder omstandigheden die op betrokken-
heid duiden, terwijl er geen contra-indicaties voor
medeplegen bestaan

OPSTELLING VERDACHTE

[ECLI:NL:HR:2020:1162](#)

Woningoverval te Heerhugowaard

Om 10.30 uur moest ik langs mijn woning
Man achter mij deed zak over mijn hoofd
Binnen werden mijn enkels getapt

Je weet waarvoor mij komen!
Zit geld in roze tas met balletjes?
Ik heb toen gezegd dat dit zo was

EUR 400.000

OPSTELLING VERDACHTE

Ik zag twee jongens rennen en zenuwachtig kijken
Toen kwam klein rood autootje aan komen rijden
Postbode heeft kenteken opgeschreven

Zelfde dag wordt kleine rode autootje verkocht
Maand later wordt flat zus doorzocht
Mama pak dat ding achter

EUR 63.500 in toilettas achter flat
Op sommige biljetten krabbel aangebracht
Krabbels herkent als handschrift aangeefster

OPSTELLING VERDACHTE

Bestuurder auto medepleger of medeplichtig?

Verdachte heeft kleine rode auto van zus geleend

Kort voor overval met auto getankt

Kort na overval auto verkocht

EUR 63.500 bij zus aangetroffen

EUR 10.000 overgeschreven naar verdachte

Dit wijst op grote betrokkenheid bij gebeuren,
waarvoor verdachte geen verklaring heeft gegeven
die redengevendheid bewijs ontzenuwd

OPSTELLING VERDACHTE

Hoge Raad: toereikend gemotiveerd

Omstandigheid dat verdachte weigert verklaring af te leggen of op vraag niet wenst te antwoorden, kan gezien artikel 29 Sv niet tot bewijs bijdragen

Echter, rechter mag bij zijn bewijsoordeel in aanmerking nemen dat verdachte redengevend bewijs niet heeft ontzenuwd

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLEGEN

[ECLI:NL:HR:2017:719](#)

Arnhem, 25 mei 2011

Verdachte met schulden
Stelt woning ter beschikking

Hennepkwekerij met 394 planten
Verdachte twee keer in woning geweest

Winst zou worden gedeeld

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLEGEN

Geen medeplegen telen van hennep

Er is niet meer vastgesteld dan dat verdachte is ingegaan op voorstel medeverdachte om woning ter beschikking te stellen in ruil voor deel winst

Volgt vernietiging en terugverwijzing

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLEGEN

[ECLI:NL:HR:2018:741](#)

Zwembad Mosaqua te Gulpen

Eerste verdachte pakt fiets

Tweede verdachte wacht op scooter

Stapt met fiets over schouder op scooter

Ik had indruk dat dit niet klopte

Ik floot daarom op mijn vingers

Ik ben achter jongens aangegaan

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLEGEN

Onderweg naar zwembad bespraken wij onze vervoersproblemen, hij moest altijd met bus, waarop ik zei: "Waarom pak je dan geen fiets"?

Gerechtshof: medeplegen

Verdachte was bekend met oogmerk wegneming, stond op medeverdachte te wachten en leverde daarmee bijdrage van voldoende gewicht

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLEGEN

Hoge Raad: ontoereikend gemotiveerd

Gedraging die doorgaans met medeplichtigheid in verband wordt gebracht vereist nadere motivering om als medeplegen te kunnen worden aangemerkt

Gedraging van medepleger gewoonlijk strafbaar
Medepleger vervult deel delictomschrijving

Gedraging medeplichtige gewoonlijk niet strafbaar
Medeplichtige is behulpzaam

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLEGEN

[ECLI:NL:HR:2018:446](#)

Belanghebbende bij valsheid in geschrifte

In kern genomen niet meer dan dat verdachte belanghebbende was bij opmaken werkgeversverklaring en salarisspecificatie en dat hij op eigen initiatief om die geschriften heeft verzocht

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLEGEN

[ECLI:NL:GHDHA:2018:3187](#)

Aanwijzing Sociale Zekerheidsfraude

Vervolging vanaf EUR 50.000

Vrouw en man samen EUR 90.000

Vrouw alleen minder dan EUR 50.000

Nu ligt medeplegen (met man) niet ten laste

OM had niet mogen vervolgen

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

[ECLI:NL:HR:2014:1522](#)

Niet ten tijde feit op uitkijk

Amsterdam, 30 september 2011

Stadspark Osdorp

Blackberry Bold 9700

Verdachte weet van plan beroving

Staat enige tijd op uitkijk en vertrekt

Niet behulpzaam ten tijde plegen feit

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

[ECLI:NL:GHDHA:2015:2337](#)

Drugsmama

Doet regelmatig deur open

Neemt geld in ontvangst

Zet streepje op "poflijst"

Medeplegen drugshandel

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

Gerechtshof:

Nauwe en bewuste samenwerking
Intellectuele en/of materiële bijdrage van gewicht

In beginsel niet bij typische medeplichtigheid
Inlichtingen, uitkijk en hulp bij vlucht

Geen medeplegen, mogelijk wel medeplichtigheid,
maar medeplichtigheid ligt niet ten laste

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

[ECLI:NL:GHDHA:2016:2377](#)

Zoetermeer 25 februari 2015

Diefstal door forceren raam woning

Verpakkingen babyvoeding (circa EUR 7.000)

Getuige ziet drie verdachten bij woning en in auto

Medeplegen, medeplichtigheid of anders?

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

Verwijzing naar [ECLI:NL:HR:2014:3474](#)

Zelfs ingeval verdachte aanwezig was, wat is dan aard en omvang van zijn bijdrage geweest en was die bijdrage van voldoende gewicht om van medeplegen te kunnen spreken?

Vrijspraak

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

[ECLI:NL:HR:2014:385](#)

Ter beschikking stellen bankpas

Verdachte plaatst advertentie op Marktplaats
Zoekt geldschieter voor EUR 10.000

Verdachte kreeg reactie
Afspraak te Antwerpen

Circa EUR 800 per week

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

Twintig personen voor ruim EUR 2.500 opgelicht, door spelcomputers aan te bieden waarvoor wel werd betaald, maar die niet werden geleverd

Gelet op ongebruikelijke vergoeding had verdachte op vingers kunnen natellen dat risico groot was dat zijn bankrekening zou worden misbruikt

Zodanig verband tussen gedraging van verdachte en gronddelict dat dit kan worden aangemerkt als voorwaardelijk opzet op dit gronddelict

RECENTE RECHTSPRAAK MEDEPLICHTIGHEID

Hoge Raad: ontoereikend gemotiveerd

Gerechtshof moet motiveren waarom tegen vergoeding bankrekening ter beschikking stellen verband met gronddelict meebrengt

Volgt vernietiging en terugverwijzing

DUBBEL OPZET

In oorspronkelijk ontwerp werd gesproken over opzettelijk tot plegen van strafbaar feit medewerken

De Hullu pagina 457

Van expliciet opzetvereiste werd afgezien

- culpoze misdrijven
- overtredingen

De Hullu pagina 471

DUBBEL OPZET

Wat is dubbel opzet?

Medeplegers moeten:

1 opzet op samenwerking hebben

2 opzet op begaan grondfeit hebben

Term "dubbel opzet" niet zuiver ingeval gronddelict
geen "opzet" vereist

DUBBEL OPZET

Samenwerking kan zien op:

Medeplegen

Medeplichtigheid

Waar begint en eindigt grondfeit?

Zelfde wetsartikel?

Zelfde afdeling?

Zelfde titel?

Beschermde rechtsgoed?

DUBBEL OPZET

Voorbeeld 1

A en B gaan woning binnen

- A wil diefstal plegen (artikel 310 Sr)
- B wil brandstichten (artikel 157 Sr)

Ander grondfeit

Geen dubbel opzet

DUBBEL OPZET

Voorbeeld 2

A en B gaan woning binnen

- A wil diefstal plegen (artikel 310 Sr)
- B wil ook diefstal plegen (artikel 310 Sr)

Zelfde grondfeit

Wel dubbel opzet

DUBBEL OPZET

Voorbeeld 3

A en B gaan woning binnen

- A wil diefstal zonder geweld (artikel 310 Sr)
- B wil diefstal met geweld (artikel 312 Sr)

Zelfde grondfeit?

Dubbel opzet?

DUBBEL OPZET

Als A en B samen diefstal plegen, is A aansprakelijk voor strafverzwarende omstandigheden door B, al heeft hij daar geen aandeel in gehad en al was zijn wil daar niet op gericht

De Hullu pagina 452

DUBBEL OPZET

Opzet op grondfeit laat zich vervangen door voorwaardelijk opzet op grondfeit

Als er geen sprake is van dubbel opzet, gaan beide verdachten dan vrijuit?

Zogenaamde mislukte deelneming

Ieder voor eigen gedraging

DUBBEL OPZET

HR 21/06/1926 NJ 1926, 955

Magazijnbediende

Najaar 1925 te Utrecht

Elektrotechnische materialen

A werkt in dienstbetrekking

B werkt buiten bedrijf

Kan B worden veroordeeld voor medeplegen verduistering in dienstbetrekking (artikel 322 Sr)?

DUBBEL OPZET

Ja, voor zover B bekend met kwaliteit A en opzet B ook op die kwaliteit gericht

De Hullu pagina 459

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

[HR 23/02/1954 NJ 1954, 370](#)

IJzerdraad-arrest

[HR 19/11/1985 NJ 1986, 125](#)

[HR 16/12/1987 NJ 1987, 321](#)

Slavenburg-beschikkingen

[ECLI:NL:HR:2016:733](#)

Van den Baar-arrest

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

[ECLI:NL:HR:2016:733](#)

Werkvoorziening Oost-Twente
Oud-burgemeester van Ootmarsum
Interim-manager via Deloitte

Interim-manager zou na anderhalf jaar onder loonbelasting vallen, tenzij interim-manager nieuwe opdrachtgever zou krijgen

Gemeente Oldenzaal werd er "tussengeschoven"

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

Heeft rechtspersoon strafbaar feit gepleegd of daaraan deelgenomen?

Gedraging kan rechtspersoon worden toegerekend wanneer die plaatsvond in sfeer rechtspersoon

- Gedraging van iemand die door dienstbetrekking of anderszins werkzaam is voor rechtspersoon
- Gedraging past in normale bedrijfsvoering of taakuitoefening van rechtspersoon

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

- Gedraging is rechtspersoon dienstig geweest in bedrijfsvoering of taakuitoefening
- Rechtspersoon kon beschikken of gedraging zou plaatsvinden en zodanig of vergelijkbaar gedrag werd door rechtspersoon aanvaard

Volgen aanwijzingen ingeval gedraging opzet vereist waaronder beleid rechtspersoon

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

Pas als strafbaar feit door rechtspersoon is vastgesteld, komt aan orde of iemand als feitelijk leidinggevende strafrechtelijk aansprakelijk is

Feitelijk leidinggeven:

- is gewoonlijk actief en effectief leidinggevend gedrag (zoals woorden zeggen)
- kan bestaan uit beleid dat onvermijdelijk leidt tot verboden gedragingen

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

- kan ook bestaan uit bijdrage aan complex van gedragingen
- kan onder omstandigheden bestaan uit passief gedrag waarbij verdachte bevoegd en gehouden was tot ingrijpen

Horen, zien en zwijgen De Hullu pagina 513

In feitelijk leiding geven ligt opzet op verboden gedraging besloten, waarbij voorwaardelijk opzet op verboden gedraging ondergrens is

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

Welke straf kreeg Van den Baar?

3 maanden voorwaardelijk

EUR 30.000 boete

100 uur taakstraf

In 2016 was Van den Baar 75 jaar jong

FUNCTIONEEL DADERSCHAP

Bestuurder is niet zonder meer functioneel dader

Functioneel dader hoeft geen bestuurder te zijn

Rechtspersoon hoeft niet te worden vervolgd om functioneel dader te kunnen vervolgen

Voor ontnemingsvordering groot verschil tussen rechtspersoon en functioneel dader mogelijk

[ECLI:NL:GHAMS:2019:456](#)

SOCIAAL DADERSCHAP

HR 19/10/1993 NJ 1994, 50

Petanqueclub (ook wel Sportkantine)

Op een avond in een weekeinde

Begin januari 1991 te Best

P.C. Amitié (www.pc-amitie.nl)

Verdachte met enkele vrienden

SOCIAAL DADERSCHAP

Ik wist dat vrienden gingen inbreken

Ze gingen naar binnen

Ik bleef buiten

Ze kwamen terug met

- krat met drie flesjes Bavaria

- bak met Marsen, Nutsen en Snickers

Ik heb er van gedrongen en gegeten

SOCIAAL DADERSCHAP

Verdachte wist dat ingebroken was
Verdachte stond niet op uitkijk

Gerechtshof: boete voor diefstal in vereniging

Je was erbij, dus je bent erbij!
Je had moeten weglopen

SOCIAAL DADERSCHAP

Verdachte vervulde met meelopen geen functie,
die in relatie tot geplande inbraak stond

Verdachte deelde mee in buit op plaats die niet
samenhangt met plaats delict

Hoge Raad: middel slaagt

Verdachte had mogelijk wel veroordeeld kunnen
worden voor heling, maar dat lag niet ten laste

SOCIAAL DADERSCHAP

[ECLI:NL:HR:2008:BC6157](#)

Rijswijkse stoeptegel

OM-cassatie tegen vrijspraak
Voor medeplegen van moord

Rijswijk, 9 januari 2005
Meerderjarige verdachte
Met drie vrienden in auto

SOCIAAL DADERSCHAP

Zondagmiddag en jongens verveelden zich

Eerst stokken op snelweg

Toen elders puinzak op snelweg

En toen weer elders stukken stoeptegel

Stuk gooien stoeptegel

Verdachte had gezien wat was gebeurd

Verdachte kon voorzien wat weer ging gebeuren

SOCIAAL DADERSCHAP

Volgens OM ligt ondergrens medeplegen bij:

- 1 Deel uit maken van groep en niet toevallig aanwezig zijn
- 2 Zich niet distantiëren van groep wanneer er foute dingen gebeuren die niet onverwacht of plotseling waren
- 3 Niet ingrijpen wanneer voorzienbaar wordt dat nieuwe strafbare feiten gepleegd worden

SOCIAAL DADERSCHAP

Conclusie advocaat-generaal:

Zaak gaat eigenlijk om verhouding tussen moreel verwijtbaar handelen en strafbaar gedrag

Verdachten speelden soort Russische roulette met leven van willekeurige automobiliste

Bijdrage medepleger moet van dien aard zijn dat op zijn minst vraag is of feit zou zijn gepleegd indien hij niet op toneel was verschenen

SOCIAAL DADERSCHAP

Oordeel gerechtshof is oordeel over feiten en laat zich dus niet in cassatie toetsen

Motivering is toereikend, want vrijspraak berust eenmaal niet op redengevend bewijsmateriaal

SOCIAAL DADERSCHAP

Jeugdige krijgt voor medeplegen zelfde straf als voor medeplichtigheid (artikel 77gg Sr)

Jeugdige wordt niet altijd hoofdelijke verbonden voor vordering benadeelde partij

[ECLI:NL:RBNNE:2019:4955](#)

[ECLI:NL:RBROT:2019:6036](#)

[ECLI:NL:RBROT:2019:6037](#)

[ECLI:NL:RBROT:2019:6038](#)

ZEVEN STANDAARDVERWEREN

Verweer: er is geen sprake van dubbel opzet

Verweer: er is geen sprake van medeplegen, maar van medeplichtigheid

Verweer: er is geen sprake van deelname, want cliënt speelde geen rol in uitvoering (zonder dat rol voor- of nadien werd gecompenseerd)

ZEVEN STANDAARDVERWEREN

Verweer: bijdrage cliënt was niet effectief, zo heeft voor pleger reeds bekend gegeven heeft geen relevantie (De Hullu pagina 505)

Verweer: cliënt slechts behulpzaam bij voltooid misdrijf, wat ander feit oplevert (artikel 189 Sr)

Verweer: geen strafbaar feit, want sprake van medeplichtigheid aan overtreding (artikel 52 Sr)

ZEVEN STANDAARDVERWEREN

Verweer: geen strafbaar feit, want sprake van poging medeplichtigheid (De Hullu pagina 495)

Poging medeplichtigheid is iets anders dan medeplichtigheid aan poging

Voorbeeld

A en B gaan inbreken

C mag niet meedoen van A en B

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

HR 29/10/1934 NJ 1934, 1673

Nacht van 14 op 15 september 1933
Marktstraat 70 te Wormerveer

Twee mannen
Een op grond ander op berrie
Motief onbekend

Straf: 4 maanden voor gemeen gevaar
Middel: geen medeplegen, maar medeplichtigheid

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Samenwerking was "zoo volledig en zoo nauw" dat daarom geen sprake meer was van hulpverlening (ofwel medeplichtigheid)

Volledige en nauwe samenwerking
Nauwe en bewuste samenwerking

Zonder inhoudelijk verschil
Vergelijk: De Hullu pagina 460

Volledige, nauwe en bewuste

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

HR 18/10/1960 NJ 1961, 415

Duivenbloed

Koningin Julianalaan nabij Jan ten Brinkstraat
Voorburg, 21 december 1958 in de avond
Bestelbus met drie mannen

Strafbaar feit?

Doen plegen?

Uitlokken?

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Rechtbank: feit bewezen, maar verdachten niet strafbaar

Verdachten hoopten dat iemand aangifte zou doen, maar er was geen enkel contact tussen verdachten en aangevers

Geen doen plegen

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Gerechtshof: feit bewezen, medeplegen van doen plegen van doen aangifte van strafbaar feit, wetende dat dit strafbare feit niet gepleegd is

NLG 100 boete en 1 maand voorwaardelijk

Doen plegen vereist geen persoonlijke relatie tussen hem die doet plegen en hem die uitvoert

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

[ECLI:NL:HR:2009:BG7756](#)

Zelfbevrijding gevangene is niet strafbaar

Hulp bij bevrijding gevangene is wel strafbaar

Is gevangene strafbaar als hij ander uitlokt tot hulp bij zelfbevrijding?

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Arnhem, 29 januari 2003

Paleis van Justitie

Pro-forma zitting

A trekt alarmpistool

A neemt dienstwapen af

A gijzelt officier van justitie

A vordert dat B naar zaal komt

En zo komt B in beeld

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Kan A voor hulp B worden vervolgd?

Bedoeling om zelfbevrijding straffeloos te doen zijn wordt geweld aangedaan als gevangene via buitenbocht van deelneming strafbaar wordt geacht

Uitgangspunt neemt niet weg dat middelen die ter zelfbevrijding worden aangewend, wel strafbaar zijn als ze in termen strafwet vallen

Hoe loopt dit af?

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Officier van justitie raakt zwaargewond

A wordt doodgeschoten

B krijgt tien jaar

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Regel 14 gedragsregels

Geen bijstand aan twee partijen, indien belangen tegenstrijdig zijn of daarop uitlopende ontwikkeling aannemelijk is

Tegenstrijdige Belangen in Strafzaken
De zaak Moszkowicz

Mr E. Prakken en mr T.N.M.B. Spronken
NJB 19/03/1999 pagina 501-505

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Moszkowicz staat bij:

- Mevrouw M
52 kilo cocaïne
- Ronnie Brunswijk

Officier klaagt bij deken

Deken neemt klacht over

Moszkowicz krijgt berisping

Commentaar Prakken en Spronken

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

Meeste verdachten weten wat ze willen

Verdachten mogen voor zelfde advocaat kiezen, om gezamenlijk statement te maken

Verdachten kunnen belang hebben bij gecoördineerde verdediging om schade te beperken

Belastende verklaring van een over andere hoeft nog geen tegenstrijdig belang op te leveren

HOE ZAT HET OOK ALWEER MET...

[EHRM 28/11/1991 12629/87 S v Zwitserland](#)

There is nothing extraordinary in a number of defence counsel collaborating with a view to coordinating their defence strategy

Advocaten maken eigen gedragsregels
Gemeenschappelijke echtscheidingen
Pas op ingeval van beperkingen!

STRAFBARE DEELNEMING

Tekenen voor vertrek

Evaluatie graag in brievenbakje

Bewijs van deelname per mail

Factuur per mail